

طرح دوره شماره ۳ (۴۸ ساعته)

آموزش مشاورین شیردهی شاغل در بخش بهداشت و درمان (۴۸ ساعته)

دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس - اداره سلامت کودکان

۱۳۹۷

عنوان: دوره آموزش مشاورین شیردهی شاغل در بخش بهداشت و درمان با تاکید بر تغذیه نوزادان سالم در بخش بهداشت و درمان

معرفی دوره:

امروزه ارتباطات خانوادگی بویژه در کلان شهرها کمتر و ابعاد خانوارهای ایرانی کوچک شده و مانند گذشته نمی توان چندان از راهنمایی هایی اعضای خانواده مانند مادر بزرگ ها بهره برد؛ از سوی دیگر مادران در گذشته هنگام تولد فرزند دوم خود از تجارب مراقبت کودک فرزند اول استفاده می کردند اما با افزایش تعداد خانواده های تک فرزندی دیگر نمی توان این تجربه را از نسلی به نسل های بعد انتقال داد.

با توجه به اهمیت تغذیه با شیر مادر و تاثیر آن بر سلامت افراد، حمایت از تغذیه با شیرمادر باید در طول دو سال اول زندگی کودک ادامه یابد و نباید به دوران بارداری و بلافاصله پس از زایمان محدود شود. به این منظور لازم است در کنار سایر خدمات بهداشتی و درمانی، دسترسی به خدمات مشاوره شیردهی نیز فراهم شود. مشاوره شیردهی نوعی مشاوره تخصصی است که با رویکرد حل مساله ؛ ضمن تأکید به مواردی از قبیل مزایای شیرمادر، مادر را در رفع موانع و مشکلات شیردهی یاری نموده و راهنمایی های لازم در زمینه تداوم شیردهی را به او ارائه می نماید.

بنا بر این برای حل مشکلات شیردهی، برنامه ریزی برای آموزش مربیان شیردهی در سطح کشور ضرورت دارد، در این راستا تربیت مشاورین شیردهی با هدف ارتقاء کیفیت مشاوره های شیردهی، مداخله ای است که علاوه بر افزایش توانمندی شیردهی مادر، گامی موثر در راستای ارتقاء و بهبود شاخص های تغذیه با شیر مادر خواهد بود.

هدف کلی:

ارتقای دانش، نگرش و مهارت مشاورین شیردهی در خصوص تغذیه با شیر مادر در بخش بهداشت و درمان

اهداف:

فراگیر باید در پایان دوره بتواند

۱. آناتومی، فیزیولوژی و اندوکرینولوژی شیردهی را توضیح دهد.
۲. اهمیت و اصول انجام مراقبت آغوشی مادر و نوزاد در تغذیه با شیر مادر را توضیح دهد.
۳. انواع روشهای صحیح در آغوش گرفتن شیرخوار و شیردادن را روی مولاژ انجام دهد.
۴. روش های تحریک رفلکس اکسی توسین را توضیح دهد و یا بر روی مولاژ نشان دهد.
۵. اصول دوشیدن شیر و ذخیره آن را به روش صحیح به مادر بیاموزد.
۶. نحوه استفاده از پمپ های شیردوش برقی و دستی را بداند و نشان دهد.
۷. روش فشردن پستان با دست را انجام داده و کاربرد آن را توضیح دهد.
۸. جریان شیر و تاثیر آن بر مکیدن، بلع و تنفس را بیان کند.
۹. از روش های جایگزین و ابزار در شیردهی (نیپل شیلد، کاپ، SNS، سرنگ و ...) استفاده کند.
۱۰. اصول کلی تغذیه نوزاد با شرایط خاص با شیر مادر را بیان نماید.
۱۱. مشکلات پستانی (زخم نوک پستان، احتقان، ماستیت و...) در ارتباط با شیردهی را تشخیص دهد.
۱۲. برای هر یک از مشکلات پستانی راهکار ارائه دهد و به مادر جهت ادامه شیردهی آموزش دهد.
۱۳. اجرای پوزیشن صحیح شیردهی را به مادر سزارین شده و مادر داری فرزند دوقلو و چندقلو نشان دهد.

۱۴. یک well-latch-on را مدیریت کند.

۱۵. نحوه انجام مشاوره با مادر در خصوص تغذیه با شیرمادر را به صورت عملی انجام دهد.

پیش نیاز:

۱. دوره ۲۰ ساعته یا ۳۶ ساعته (حسب مورد) ترویج تغذیه با شیر مادر

۲. گذراندن دوره مشاوره و برقراری ارتباط به مدت ۶ ساعت

زمان بندی:

۴۸ ساعت : ۱۶ ساعت تئوری و ۳۲ ساعت عملی (تئوری ۲روز- عملی ۴روز)

توجه: این دوره طی دو ماه و هر ماه سه روز برگزار می شود. در فواصل این جلسات افراد موظف به انجام تمریناتی برای تغذیه نوزاد با شیر مادر هستند.

ویژگیهای شرکت کنندگان:

۱. حداقل دارای تحصیلات لیسانس مامایی، پرستاری یا بهداشت عمومی باشد.
۲. حتی الامکان نیروی رسمی باشد.
۳. دارای مهارتهای ارتباطی مناسبی باشد.
۴. به امر آموزش به همکاران علاقمند باشد.
۵. حداقل ۳ سال تعهد همکاری با برنامه شیر مادر داشته باشند.

فضا و تجهیزات مورد نیاز:

۱. سالن کارگاهی و تجهیزات سمعی و بصری
۲. بیمارستان دارای بخش OB، NICU، کودکان جهت آموزش عملی و در فیلد
۳. بسته آموزشی مشاوره شیردهی

ارزشیابی مدرسین:

فرم ارزیابی مدرسین بر اساس استاندارد آموزش مداوم

ارزیابی فراگیران :

آزمون شفاهی و عملی

۱. آزمون کتبی در پایان دوره
۲. آزمون OSCE و اکتساب حداقل ۷۵٪ نمره کل

انتظارات از فراگیران:

انجام مشاوره شیردهی برای مادران دارای کودک زیر ۲ سال

منابع آموزشی:

۱. راهنمای تغذیه با شیر مادر برای پزشکان
۲. فیلم های آموزشی مرتبط
۳. کتاب مجموعه آموزشی ترویج تغذیه با شیر مادر (۳۶ ساعته)
۴. تسهیل چالش های تغذیه با شیر مادر برای نوزادان اواخر نرسی
۵. راهنمای آموزشی اجرای دستورالعمل برقراری تماس پوست با پوست مادر و نوزاد و شروع تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد

فهرست منابع

- Jennifer Callen, RNC, MSc; Janet Pinelli, RNC, MScN, DNS; Stephanie Atkinson, PhD, RD; SarojSaigal, MD, FRCPC, Qualitative Analysis of Barriers to Breastfeeding in Very-Low-Birthweight Infants in the Hospital and Postdischarge, *Adv Neonatal Care*. ۲۰۰۵;۵(۲):۹۳-۱۰۳.
- Maria LorellaGianni, Elena Bezze, Patrizio Sannino, Elena Stori, Laura Plevani, Paola Roggero, Massimo Agosti, and Fabio Mosca "Facilitators and barriers of breastfeeding late preterm infants according to mothers' experiences", *BMC Pediatr*. ۲۰۱۶; ۱۶: ۱۷۹.
- Genae Strong, Barriers to breastfeeding during the neonatal period, Volume ۱۹, Issue ۴, August ۲۰۱۳, Pages ۱۳۴-۱۳۸
- Methods of milk expression for lactating women. *Cochrane Database of Systematic Reviews* ۲۰۱۶, Issue ۹. Art. No.: CD۰۰۶۱۷۰. Becker GE, Smith HA, Cooney F.
- Supporting Sucking Skills in Breastfeeding Infants. Third Edition. Edited by Catherine Watson Genna, BS, IBCLC Woodhaven, New York ۲۰۱۷.